Μετάβαση προς τη συμπεριληπτική εκπαίδευση

Ο περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Αναπηρία ή/και Ανάγκες Πρόσθετης Υποστήριξης Νόμος και Κανονισμοί του 2026

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

18 Νοεμβρίου, 2026

Αναγκαιότητα για μεταρρύθμιση
Στο επίκεντρο: το βέλτιστο συμφέρον και τα δικαιώματα του παιδιού

- Εκσυγχρονισμός ειδικής εκπαίδευσης μετά από 27 χρόνια
- Σύγχρονες ανάγκες παιδιών και οικογενειών
- Φοίτηση παιδιών στη γενική τάξη με τις αναγκαίες εύλογες προσαρμογές και στήριξη
- Ισότιμη πρόσβαση, ενεργός συμμετοχή και ουσιαστική μάθηση
- Ατομικό πρόγραμμα μάθησης - μαθητοκεντρική προσέγγιση
- Μετάβαση προς ένα πιο συμπεριληπτικό σχολείο

Το σχολείο που δημιουργούμε …

- Σχολείο χωρίς αποκλεισμούς
- Σχολείο ίσων ευκαιριών
- Σχολείο που σέβεται τη διαφορετικότητα
- Σχολείο με επίκεντρο το παιδί

Φιλοσοφία μεταρρύθμισης

ΑΠΟ

- Λιγότερο συμπεριληπτικές πρακτικές
- Αποσπασματικές παρεμβάσεις
- Στατικό μοντέλο

ΠΡΟΣ

- ✓ Συμπεριληπτικό σχολείο
- ✓ Ολιστική στήριξη παιδιού
- ✓ Ευέλικτη, εξατομικευμένη στήριξη

Παρεμβάσεις που έχουν ήδη υλοποιηθεί στο πλαίσιο της μετάβασης προς τη συμπεριληπτική εκπαίδευση

Ενίσχυση ανθρώπινου δυναμικού

Αριθμητικά δεδομένα σχολικής χρονιάς 2026-2027

1645

Ειδικοί εκπαιδευτικοί

1501

Σχολικοί βοηθοί/συνοδοί Δημοτική Εκπαίδευση

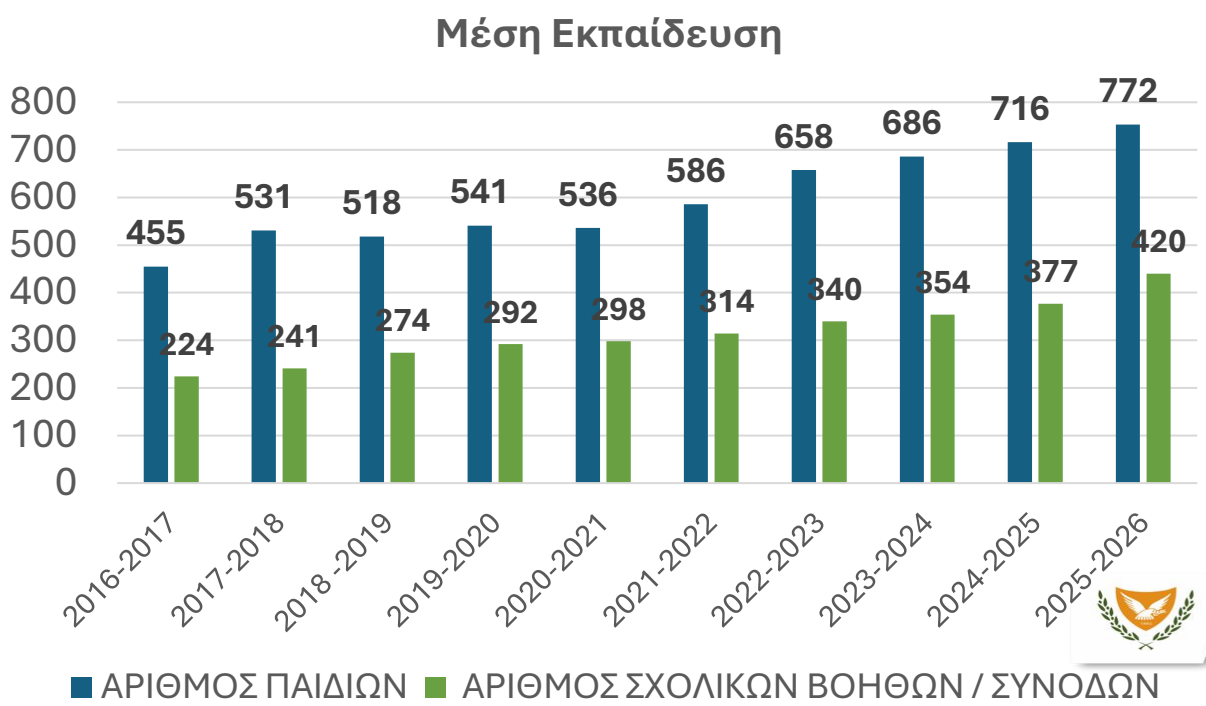
452

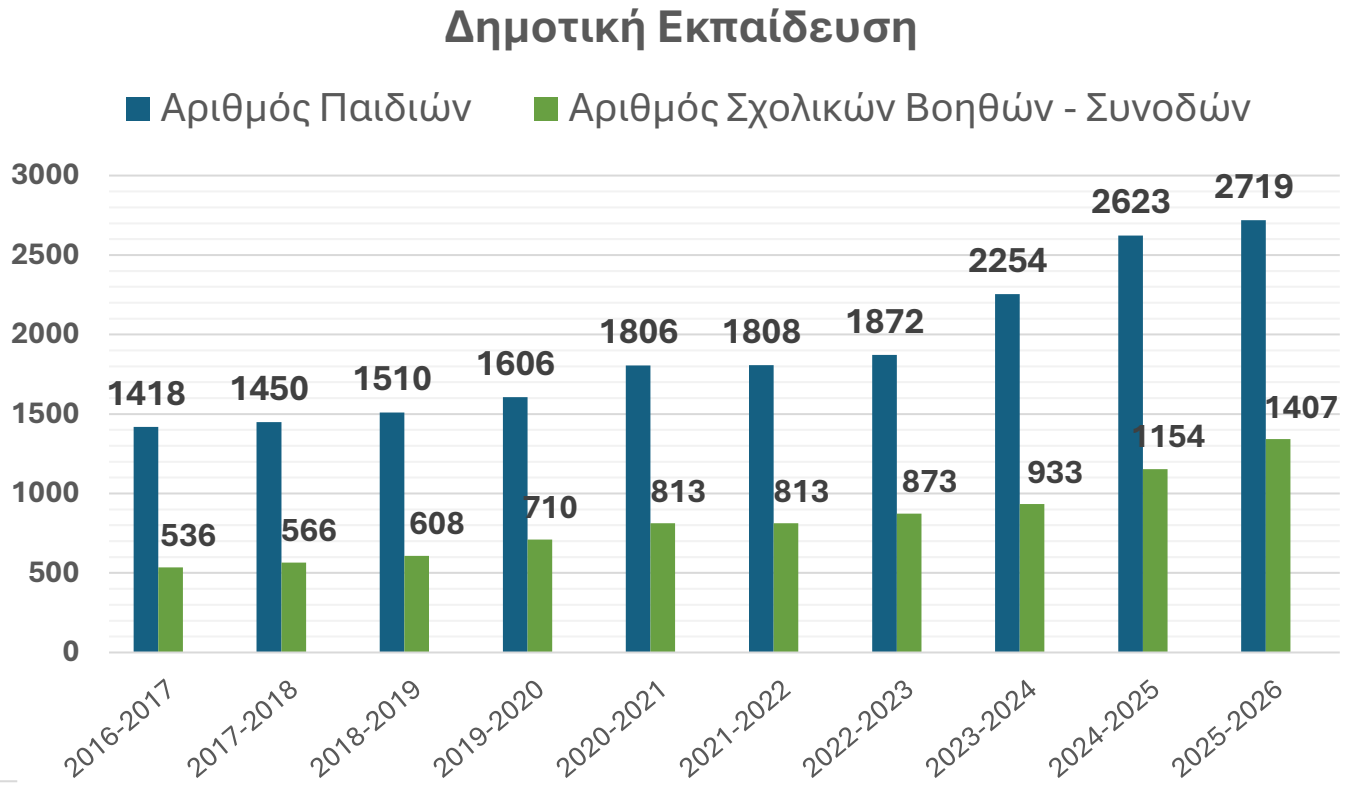
Σχολικοί βοηθοί/συνοδοί Μέση Εκπαίδευση

517

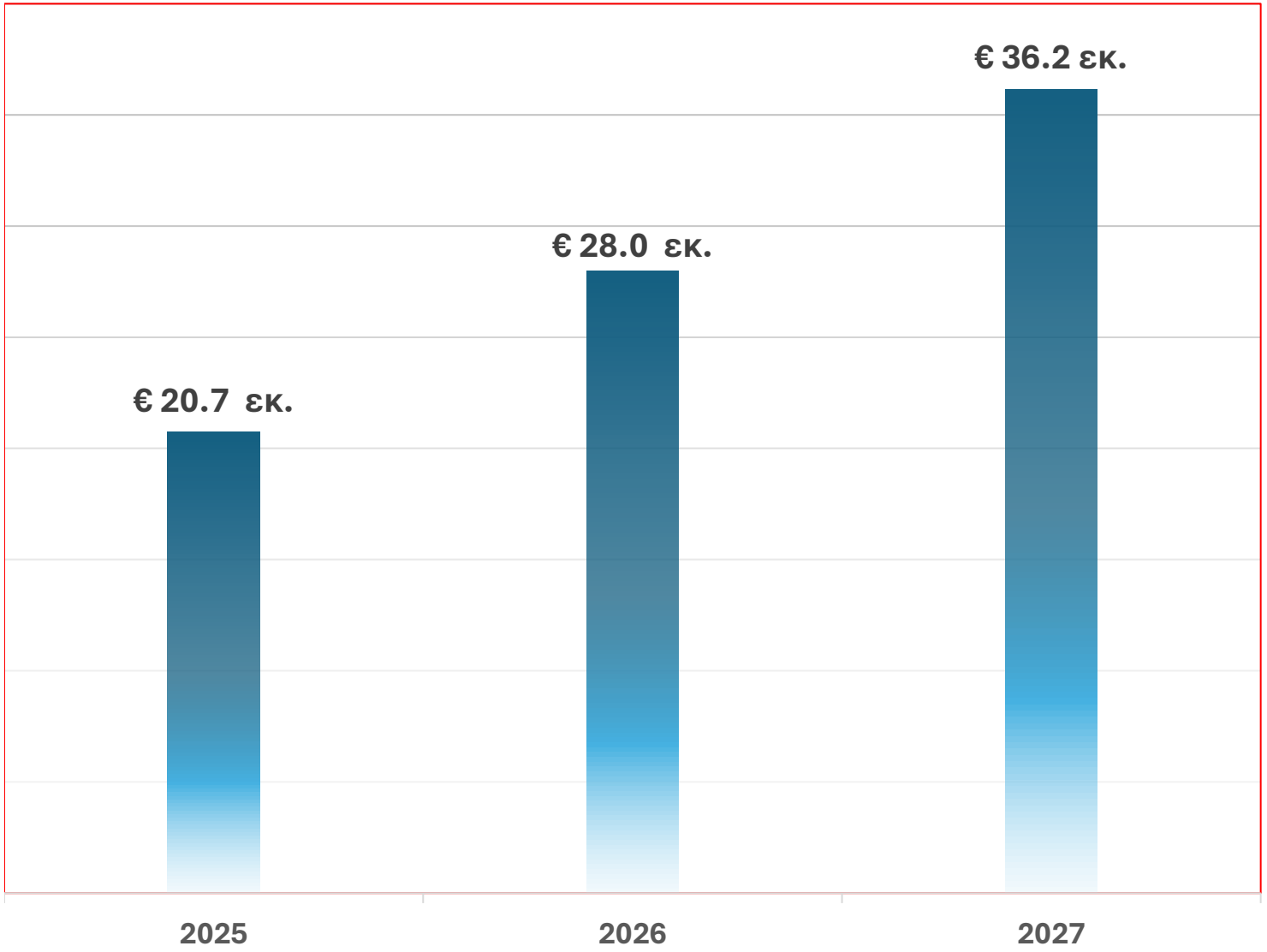
Εκπαιδευτικοί Μέσης Εκπαίδευσης που εργάζονται σε προγράμματα ειδικής εκπαίδευσης

Αριθμός παιδιών - σχολικών βοηθών/συνοδών

Δαπάνες ειδικής εκπαίδευσης 2025-2027 (χωρίς μισθούς)

Μέτρα-δράσεις που έχουν υλοποιηθεί
(ενδεικτικά)

- Επέκταση θεσμού θερινών ειδικών σχολείων
- Συνέχιση λειτουργίας Ομάδων Αξιολόγησης- Επαναξιολόγησης
- Παράταση φοίτησης μέχρι το 22ο έτος
- Προγράμματα στήριξης για μετάβαση από το σχολείο στην εργασία (Μεταλυκειακά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης)
- Δημιουργία πρωτοκόλλων στήριξης παιδιών με σοβαρά προβλήματα υγείας και οδηγού αντιμετώπισης περιστατικών υγείας στο σχολείο
- Ενίσχυση Παιδοογκολογικού Τμήματος με προσωπικό Μέσης Εκπαίδευσης
- Δημιουργία ενιαίας, οριζόντιας Μονάδας για την Ειδική/Συμπεριληπτική Εκπαίδευση στο Υ.Π.Α.Ν.
- Δημιουργία Ομάδας Υποστήριξης Σχολείων για τη συμπεριληπτική εκπαίδευση
- Αναβάθμιση μισθοδοσίας σχολικών βοηθών/συνοδών

Επιμορφωτικές δράσεις

- Εντατικοποίηση επιμόρφωσης εκπαιδευτικών στη διαφοροποίηση διδασκαλίας και αξιολόγησης
- Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στη χρήση ψηφιακών εργαλείων και τεχνητής νοημοσύνης, για διαφοροποίηση εκπαιδευτικού υλικού
- Επιμόρφωση σχολικών βοηθών/συνοδών
- Συνεργασία με πανεπιστήμια και ειδικούς
- Συνεργασία με Υπουργείο Παιδείας Ελλάδας, για επιμόρφωση εκπαιδευτικών και αξιοποίηση διαφοροποιημένου ψηφιακού υλικού
- Δημιουργία τράπεζας διαφοροποιημένου εκπαιδευτικού υλικού

Βασικές τροποποιήσεις που προωθούνται για τη μετάβαση προς τη συμπεριληπτική εκπαίδευση

Βασικοί άξονες αλλαγών

1. Ορολογία-καλλιέργεια κουλτούρας
2. Ρόλος και συμμετοχή γονέων
3. Συμμετοχή παιδιών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων
4. Βελτίωση λειτουργίας Επαρχιακών Επιτροπών Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Ε.Ε.Ε.Α.Ε.) - αυστηρά χρονοδιαγράμματα
5. Διαφοροποίηση διδασκαλίας και αξιολόγησης
6. Επιμόρφωση εκπαιδευτικών
7. Απολυτήριο/ενδεικτικό
8. Πρόγραμμα Ενισχυμένης Υποστήριξης
9. Σχολικοί βοηθοί/συνοδοί

1. Ορολογία-καλλιέργεια κουλτούρας

- Αντικατάσταση όρου «παιδί με ειδικές ανάγκες» με τον όρο «παιδί με αναπηρία ή/και ανάγκες πρόσθετης υποστήριξης»
- Εισαγωγή του όρου των εύλογων προσαρμογών και έμφαση στην άρση των εμποδίων στη μάθηση και στη συμμετοχή
- Ενίσχυση συνεργασίας μεταξύ σχολείου, οικογένειας και φορέων
- Ενίσχυση Συμβουλίου Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, μέσω της θεσμοθέτησης της συμμετοχής των παιδιών και άλλων φορέων
- Υποχρεωτική και συνεχής επιμόρφωση εκπαιδευτικών σε θέματα συμπεριληπτικής εκπαίδευσης

2. Ρόλος και συμμετοχή γονέων

- Συμμετοχή γονέων/κηδεμόνων στις συνεδρίες των Ε.Ε.Ε.Α.Ε. και στις πολυθεματικές συναντήσεις, για σκοπούς αξιολόγησης/επαναξιολόγησης
- Πρόσβαση γονέων στα πρακτικά των συνεδριών των Ε.Ε.Ε.Α.Ε. και δικαίωμα λήψης αντίγραφου
- Φοίτηση σε εκπαιδευτικό πλαίσιο με τη συναίνεση των γονέων/κηδεμόνων, όταν το παιδί θα φοιτήσει για πρώτη φορά σε δημόσιο σχολείο
- Ενίσχυση συνεργασίας σχολείου, οικογένειας και εμπλεκόμενων φορέων
- Συμμετοχή εκπροσώπου της ΚΥ.Σ.Ο.Α.Α. στις συνεδρίες των Επιτροπών που εξετάζουν ενστάσεις γονέων και στο Συμβούλιο Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης
- Διασφάλιση του συμφέροντος του παιδιού σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των γονέων/κηδεμόνων με την υποχρέωση αξιολόγησής του

3. Συμμετοχή παιδιών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων

- Ενίσχυση φοίτησης παιδιών με αναπηρίες στο γενικό σχολείο και στη γενική τάξη
- Συμμετοχή εκπροσώπου της Π.Σ.Ε.Μ. στο Συμβούλιο Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης
- Θεσμοθέτηση του δικαιώματος του παιδιού να εισακούεται κατά την υποβολή γραπτών παραστάσεων
- Θεσμοθέτηση του δικαιώματος του παιδιού να ενημερώνεται για τη διαδικασία αξιολόγησης

4. Βελτίωση λειτουργίας Ε.Ε.Ε.Α.Ε.

- Επαναξιολόγηση παιδιών μετά το πρώτο έτος φοίτησης και ανά τριετία
- Θεσμοθέτηση Ομάδων Αξιολόγησης/Επαναξιολόγησης παιδιών νηπιαγωγείων και δημοτικών σχολείων
- Εκσυγχρονισμός διαδικασιών Ε.Ε.Ε.Α.Ε. και διαδικασίας παραπομπών
- Καθορισμός αυστηρών χρονοδιαγραμμάτων παραπομπών
- Αιτιολογημένες αποφάσεις Ε.Ε.Ε.Α.Ε. για ενίσχυση της διαφάνειας
- Δεσμευτικές αποφάσεις Ε.Ε.Ε.Α.Ε. και υποχρέωση εφαρμογής τους

5. Διαφοροποίηση διδασκαλίας και αξιολόγησης

- Υποχρεωτική και συνεχής επιμόρφωση εκπαιδευτικών σε θέματα συμπεριληπτικής εκπαίδευσης, διαφοροποιημένης διδασκαλίας και αξιολόγησης
- Εμπλουτισμός και χρήση τράπεζας διαφοροποιημένου υλικού για τους/τις εκπαιδευτικούς
- Συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας της Ελλάδας, για αξιοποίηση διαφοροποιημένου ψηφιακού υλικού
- Θεσμοθέτηση ενισχυμένης υποστήριξης του παιδιού στη γενική τάξη
- Θεσμοθέτηση διαφοροποίησης διαγνωστικών και εξεταστικών δοκιμίων
- Παροχή διευκόλυνσης διερμηνείας στα πανεπιστήμια

6. Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και διαφοροποίηση διδασκαλίας

- Εντατικοποιημένη και συστηματική επιμόρφωση εκπαιδευτικών
- Δημιουργία τράπεζας διαφοροποιημένου υλικού
- Προώθηση σύγχρονων παιδαγωγικών πρακτικών
- Ενίσχυση της συμπεριληπτικής κουλτούρας στα σχολεία
- Συνεργασία με πανεπιστημιακά ιδρύματα και ειδικούς επιστήμονες

7. Απολυτήριο/ενδεικτικό

- Απολυτήριο και ενδεικτικό για όλα τα παιδιά με αναπηρίες ή/και ανάγκες πρόσθετης υποστήριξης που φοιτούν σε σχολεία γενικής εκπαίδευσης (αναλυτική αναφορά στα μαθήματα και τη βαρύτητά τους στο ενδεικτικό)

8. Πρόγραμμα Ενισχυμένης Υποστήριξης

- Ευέλικτη, εντατική και εξατομικευμένη υποστήριξη
- Ενίσχυση φοίτησης στη γενική τάξη
- Διατήρηση Ειδικών Σχολείων και ενίσχυση του υποστηρικτικού τους ρόλου ως Κέντρων στήριξης των ειδικών σχολείων
- Κατευθυντήριες γραμμές για τα εκπαιδευτικά προγράμματα των Ειδικών Σχολείων

9. Αναβάθμιση ρόλου σχολικών βοηθών/συνοδών

- Συστηματική και υποχρεωτική επιμόρφωση των σχολικών βοηθών/ συνοδών
- Αναβάθμιση προγραμμάτων επιμόρφωσης (διαχείριση παιδιών με Δ.Α.Φ. κ.ά.)
- Αναβάθμιση όρων εργοδότησης

Συμπεριληπτική εκπαιδευτική πολιτική

- Συνεργασία με Υπουργείο Υγείας, με Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας, οργανωμένους φορείς, επιτρόπους και πανεπιστημιακά ιδρύματα
- Συμμετοχική προσέγγιση στη λήψη αποφάσεων
- Ενίσχυση συνεργασίας μεταξύ σχολείου, οικογένειας και φορέων
- Ενίσχυση συνεργασίας μεταξύ γενικών και ειδικών σχολείων
- Επαναξιολόγηση παιδιών μετά το πρώτο έτος φοίτησης και ανά τριετία
- Αιτιολογημένες αποφάσεις Ε.Ε.Ε.Α.Ε., για ενίσχυση της διαφάνειας
- Σταδιακή ενίσχυση διαδικασιών παρακολούθησης και αξιολόγησης

Χρηματοδότηση και κατανομή πόρων

- Αξιοποίηση υφιστάμενων δομών και υπηρεσιών
- Εξορθολογισμός διαθέσιμων πόρων (οικονομικών και ανθρώπινου δυναμικού)
- Αύξηση θέσεων:
  - εκπαιδευτικών
  - σχολικών βοηθών/συνοδών
  - Συμβούλων Συμπεριληπτικής Εκπαίδευσης

Καταληκτικά

- Οι προτεινόμενες αλλαγές είναι συναφείς με τους δέκα πυλώνες που διαμορφώνουν το μέλλον της ενταξιακής εκπαίδευσης του Ευρωπαϊκού Φορέα για την Ειδική Αγωγή και την Ενταξιακή Εκπαίδευση
- Η προσπάθεια που έχει καταβάλει η Κύπρος τα τελευταία χρόνια αναγνωρίζεται από τον Ευρωπαϊκό Φορέα, ο οποίος σημειώνει ότι ο εκσυγχρονισμός του νομοθετικού πλαισίου αποτελεί σημαντικό βήμα προς τον συστημικό μετασχηματισμό

Καταληκτικά (2)

- Η αλλαγή αποτελεί μια εξελικτική διαδικασία που προϋποθέτει οργανωτικά και διοικητικά μέτρα, πρέπει να γίνεται σταδιακά και να υπάρχει η κατάλληλη παρακολούθηση και αξιολόγηση
- Επιδιώκουμε ένα σχολείο που αίρει τα εμπόδια, αναγνωρίζει τη διαφορετικότητα των αναγκών και δίνει σε κάθε παιδί πραγματικές ευκαιρίες να συμμετέχει και να μαθαίνει
- Με διάλογο και συνεργασία στοχεύουμε σε ένα σαφές και εφαρμόσιμο νομοθετικό πλαίσιο
- Η μετάβαση προς τη συμπεριληπτική εκπαίδευση αποτελεί συλλογική ευθύνη και ουσιαστική επένδυση για το μέλλον όλων των παιδιών μας

Ευχαριστούμε!

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ